

— Bombet Laksevåg for å slippe g

Da Laksevåg ble bombet, var det ikke for å ende krigen, men for å få slutt på maset fra Royal Navy. Holen skole var innenfor målområdet til britene.

SOLRUN DREGELID
solrunn.dregelid@bt.no

Det kommer frem i boken «Bombemål S/N 102 Bergen» som lanseres i dag av et forfatterkollegium på ni med redaktør Yngve Nedrebø, statsarkivar i Bergen og historiker, i spissen. De har gått gjennom 55.000 dokumenter fra National archives, statsarkivet i London.

Ledig kapasitet

4. oktober 1944: Etter å ha sluppet bomber nærmest konstant over Tyskland, har Royal Airforce (det britiske luftforsvaret, RAF) plutselig litt ledig kapasitet. Listen over prioriterte bombemål sjekkes. Valget faller på S/N (Serial Number) 102 Bergen, Laksevåg. I bombeangrepet mister 193 sivile livet, blant dem 61 barn på Holen skolen. At hovedmålet – ubåtbunkerer Bruno – er intakt, overrasker ikke han som iverksatte angrepet.

– Øverstkommanderende for det britiske flyvåpenet, Arthur Harris, var egentlig sterkt imot bombingene han selv til slutt iverksatte. Han argumenterte med at bunkerer ville være umulig å ødelegge med bomber fordi tak og vegger var så tykke. Det hadde de blant annet sett i Frankrike. I tillegg mente han det ville være mer effektivt å ødelegge dieselforsyningene til ubåtene.

Siste utvei

– Hvorfor bombet han da?

– Han gikk med på å sette Laksevåg på prioriteringslisten fordi han ville slippe gnålet til Royal Navy. Admiralitetet var overbevist om at bombing var siste utvei for å få has på bunkerene og ubåtene. De hadde prøvd mange andre metoder før, sier Yngve Nedrebø.

Foruten Nedrebø er det blant forfatterne en historiker fra Universitetet i Bergen, to flyekspert, andre krigshistorieentusiaster og to frilansjournalister.

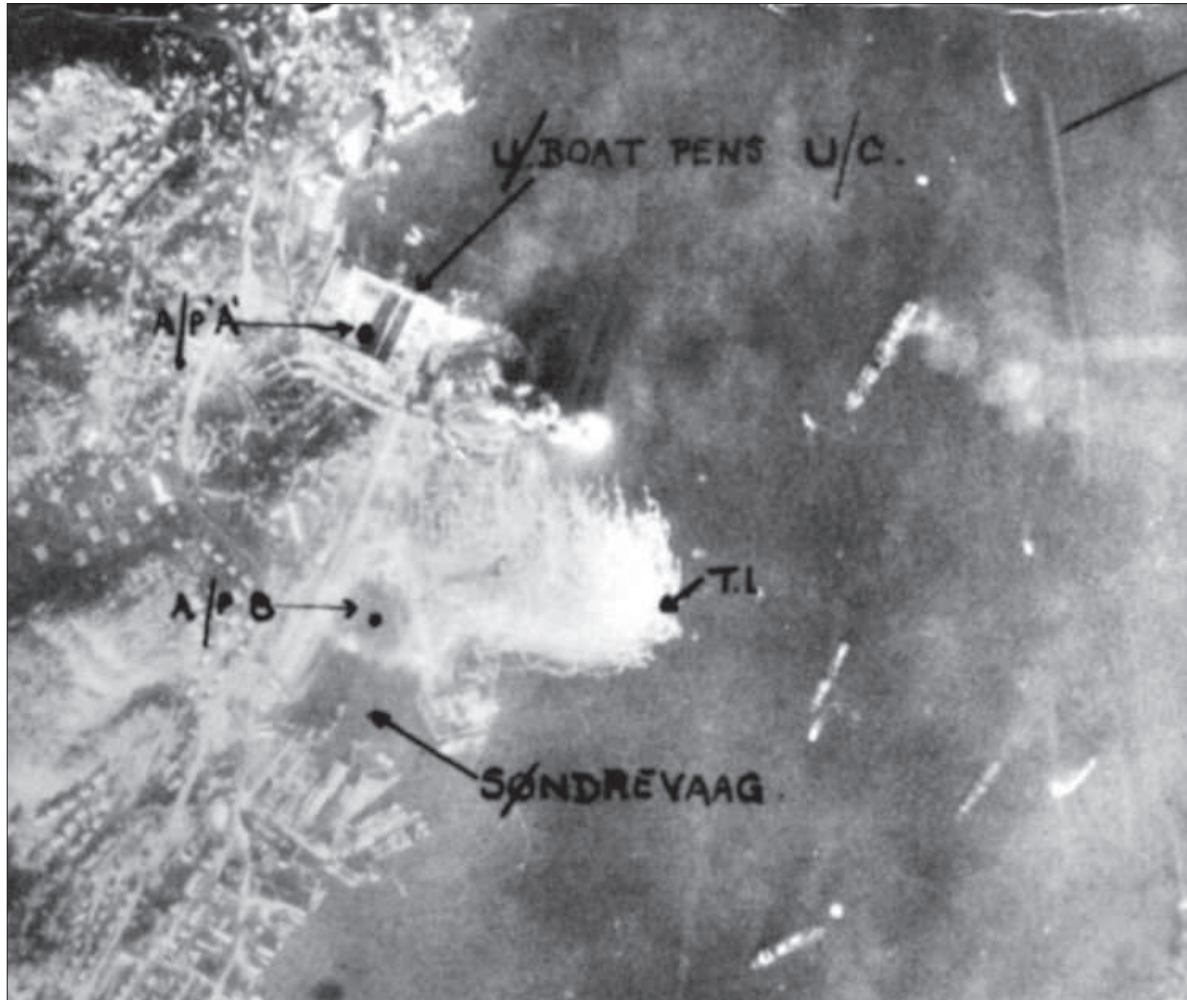
– I kjølvannet av debatten Vibeke Løkkeberg skapte med sin bok «Allierte» i 2007, ble det fremsatt masse påstander, og det var vanskelig å finne ut hva som var riktig. Vi mener å ha god dokumentasjon nå, sier Nedrebø.

Milorg

En av påstandene var blant annet at Milorg-bevegelsen kjente til flyangrepet, og at de derfor tok ut barna sine fra skolen.

– Stemmer dette?

– Arnfinn Finne i Milorg, kaptein og befalingsmann for Minddegruppen, fikk beskjed om at han og de andre medlemmene skulle bevege seg i posisjon i

TOK BILDER DA DE BOMBET: Dette bildet ble tatt fra ett av flyene til Royal Airforce fra 3500 meters høyde idet bombingene akkurat har startet. Nede til høyre ligger Nordnes, og på Laksevåg U Boat Pens. Holen skole ligger i området til venstre for bunkerene.

Tennishallen på Minde den 4. oktober. Han visste altså at noe skulle skje, men ikke hva. Det var derfor vanskelig for ham å spre informasjonen, sier Nedrebø.

Skolen innenfor målområdet

– At en del Milorg-barn var tatt ut av skolen akkurat den 4. oktober, skyltes i hovedsak tilfeldigheter. Mange valgte i denne perioden å ta barna ut av skolen fordi det hersket en generell utrygghetsfølelse, spesielt etter bombingene av flytedok-

ken i slutten av september, sier Nedrebø.

– Bombet de allierte bevisst sivile mål?

– Holen skole lå innenfor sir-kelen av det som ble oppfattet som målområdet av det britiske flyvåpenet. Det var ikke bare ubåtbunkerer britene ønsket å ramme. De ønsket også å ramme ubåtene som lå utenfor bunkerene, reparasjonskapasiteten til båtene og verftskapasiteten. Derfor var målområdet såpass stort, sier han.

– Var det teppebombing?

– Nei, av RAF ble dette regnet som presisjonsbombing. Med datidens teknologi, og fra en høyde på 3500 meter, klarte de ikke å sikte bedre. At det medførte at liv gikk tapt, var en del av krigens logikk, sier Nedrebø. Laksevåg kulturhistoriske forening inviterer i dag kl. 15 til møte med forfatterne om hendelsene 4. oktober 1944.

Ordføreren renvaskes

Nye opplysninger viser at Arne Normann (bildet), ordfører i Laksevåg i 1944, tok initiativ til evakuering av Laksevåg flere uker før angrepet.

Laksevågs ordfører noen uker tidligere tatt initiativ til evakuering

at britene viste at skolen var i bruk. Ordføreren hadde ikke fått noe informasjon om angrepet, sier historiker Yngve Nedrebø.

Likevel hadde Laksevågs ordfører noen uker tidligere tatt initiativ til evakuering

av Laksevåg og fått aksept fra Indredepartementet. Det skulle imidlertid vise seg å være en stor utfordring.

– Verken de som fikk jobb på Laksevåg eller de som leide ut leiligheter likte dette, og protesterte. Om lag åtte uker før de første flyene bombet, hadde ordføreren fått klarsignal, men evakueringen var altså ikke gjennomført, sier Nedrebø.

Næringslivet lei

Den planlagte opprustningen av Korskirkeallmenningen er stanset i påvente av mer informasjon om grunnforholdene. De næringsdrivende er allerede lei.

CHRIS RONALD HERMANSEN
ronald.hermansen@bt.no

– Det er så humpete og flekkete her at det ser ut som et månelandskap, sier Bjarne Gråbekk.

Han driver «Ynglingen» på Korskirkeallmenningen. Opprustningen av Korskirkeallmenningen ble i desember 2011 satt på vent. Grønn etat oppdaget at grunnvannsnivået var lavt, og at setningene i grunnen var større enn forventet. Riksantikvaren ble koblet inn, og alle prosjekter i området ble satt på vent – inn-til videre.

Gråbekk synes det er under-

MAJ-BRITT DAHL

ELISABETH L. MATRE

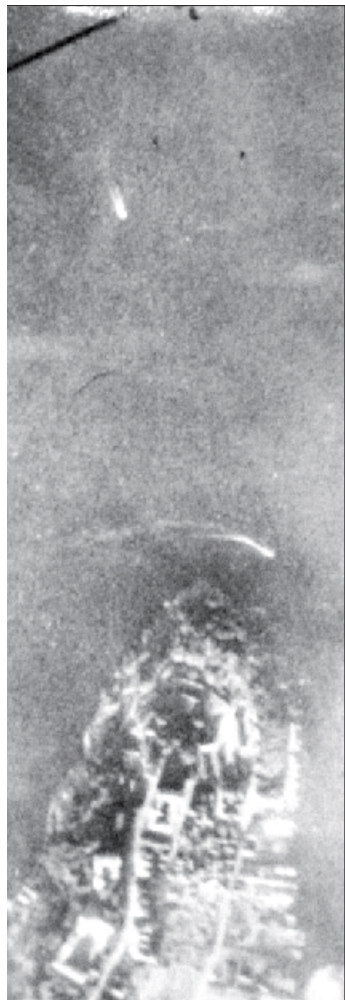
ANNE-GRETHE DAHL

ELIN ELVSÅS

Tips oss om smått og stort som skjer i byen. Send en e-post til byen@bt.no

nålet

siden ser vi den tyske ubåtbunkeren Bruno merket
ARKIVFOTO: NATIONAL ARCHIVES, STORBRITANNIA

IMOT BOMBING, MEN ...: Øverstkommanderende for det britiske flyvåpenet, Arthur Harris, var egentlig sterkt imot bombingene han selv til slutt iverksatte.
ARKIVFOTO: NATIONAL ARCHIVES, STORBRITANNIA

4. OKTOBER 1944: 193 sivile livet, blant dem 61 barn på Holen skolen, ble drept da Royal Airforce (det britiske luftforsvaret, RAF) bombet Laksevåg.
ARKIVFOTO: BT

av å vente

lig at Grønn etat ikke får starte arbeidet.

–Jeg er ingen fagmann, men problemene som Riksantikvaren viser til handler om grunnvannsnivået. Jeg skjønner ikke hvorfor det skulle hindre et planlagt overflatearbeid på deler av området, sier han.

Denne uken holdt de involverte fagetater informasjonsmøte for berørte parter. Bergens Tidende har i ettertid vært i kontakt med flere av de næringsdrivende langs Korskirkeallmenningen. Alle ønsker en opprustning velkommen, men noen er skeptisk til å gjøre området helt bilfritt. I dag er det ulovlig å parkere utenfor butikene, men flere bruker likevel området til varelevering og korte stopp.

Sissel Flakne Strømmen ved kafeen Pygmalion ber om fortgang i saken.

–Aller helst skulle de begynt i

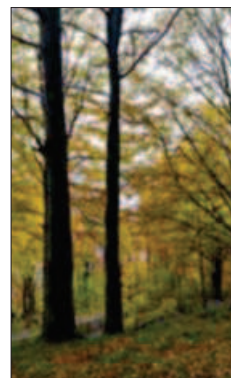
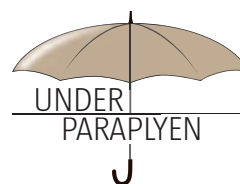

LEI AV DETTE: De næringsdrivende på Korskirkeallmenningen er lei av å vente på at opprustningen av plassen skal starte. –Det ser ut som et månelandskap her, sier Bjørne Gråbekk.
ARKIVFOTO: BT

går. Området forfaller slik det er i dag, sier hun. Riksantikvaren forvalter bygrunnen ettersom den stammer fra før 1537. Seniorrådgiver i Grønn etat, Mogens Loch Hansen, forteller at de står klar til å gjenomføre den planlagte opprustningen. Prosjektet skal koste 8,5 millioner kroner, men kan ikke ta til før Riksantikvaren frigr

grunnen. Loch Hansen sier at de vil gå i samtaler med Riksantikvaren for å fremskynde prosessen.

–Det er ønskelig å starte arbeidet raskt, men vi forholder oss til Riksantikvarens kompetanse. Det er for tidlig å si om vi får lov til å begynne før utredningen av grunnen er ferdig, sier han.

LESERBILDE

Send dine blinkskudd til leserbilder@bt.no eller som mobilfoto til 2211. Hver måned kårer vi en vinner som får flaxlodd i posten.

HERLIG HØST: Tatt en oktoberdag under en tur opp Stoltzen og rundt over Fløyen.
FOTO: DAG HENNING SLEIRE

20

Rundt 20 kvadratkilometer av Bergen kommune består av vann.
KILDE: www.bergen-kommune.no

SAGT OM BERGEN

Å gå i teatret på reise, det er sedvanligvis å finne sig i å høre et fransk lystspill, oversatt til landets sprog, ofte lemlestet, alltid dog gjenkjendelig. I Bergen ventet der oss heldigvis det motsatte: man spilte en komedie av Holberg, den mest berømte bergenser, skandinavernes Molière. Takket være ham skulde vi få se førstegrøden av en scenisk idé, som vi skulde finne igjen og applaudere samme høst på et av de mest parisiske teatre. Å se «Panache» i Bergen fire måneder før første oppførelsen, hvilket reiseeventyr!

ALBERT VANDEL, Paris 1877

Tips til hutrende sjeler

Er du av typen som er i gang med årets vedfyring, har Bergen kommune et par tips til deg på sine hjemmesider. Her er kortversjonen: Jo mindre ildstedet er, jo lettere er det å fyre riktig. Tørr ved gir to-tre ganger så mye varme som fuktig ved, og lite sot i pipen og på ildstedet. Sørg for god trekk i peisen til det er skikkelig fyr. Bruk aldri trykkimpregnert eller malt materiale.

Bergenskalender for 20. gang

Billedkunstneren Bente V. Dankertsen har malt flere hundre akvareller fra smau i Bergen. De siste tre årene har hun selv gitt ut kalenderen. Så snart julen er ferdig, starter hun arbeidet med neste års bergenskalender. Det er ikke bare bergensgatene som blir forevige, hun finner stadig nye steder, fotografierer motivet og tar penselen fatt i verkstedet sitt. Kalenderen er i salg hos bokhandlerne.

HAVNEN

BONTELABO: «Volstad Surveyor» går ut kl. 08.00.
SKOLTEN: «Bergensfjord» kommer i morgen kl. 08.00 fra Hirtshals og går i retur kl. 11.00.
NØSTEKAIEN: «Kong Harald» kommer kl. 20.00 fra Ulstein.

HURTIGRUTETERMINALEN: «Finnmarken» kommer kl. 14.30 fra Kirkenes og går i retur kl. 22.30.
DOKKESKJÆRSKAIEN: «Asian Carrier» kommer kl. 18.00 går videre i morgen kl. 15.00.

KILDE: BERGEN OG OMLAND HAVNEVESEN